

Jäsen numero kolme muistelee alkuaikoja

Teksti: Martti Parkkari

15 vuotta sitten **Uolevi Karrakoski** luki Turun Sanomista **Jarmo Kokkosen** arvostelun Tampereen *Parsifalista* 1991. Karrakoski närkästyi toimittajan väitteestä, että Parsifal on antisemitistinen ooppera. Näin Jarmo Kokkosella oli rikka rokassa myös Suomen Wagner-seuraa perustettaessa. Suomessa muhi myös **Sibeliuksen** sodanjälkeinen antiwagneriaaninen asenne, vaikka se ei – ainakaan suoraan – viitannut antisemitismiin. Sen jälkeen kun **Anita Vätkki** lopetti aktiiviuransa, ei Wagneria ollut esitetty Suomessa 15 vuoteen – Savonlinnan *Lentävää hollantilaista* lukuun ottamatta – eivätkä Suomen orkesteritkaan soittaneet Wagnerin musiikkia. Hiljaisuus liittyi yleiseurooppalaiseen asenteeseen, joka yhdisti Wagnerin **Hitleriin**. Tämä linkki oli tietysti vääristymä, ja Uolevin tarkoitus oli informaation kautta lisätä asiallista Wagner-tuntemusta Suomessa.

1991 Uolevi Karrakoski kutsui kotiinsa **Veli Vuorion**, **Veikko Tuohimaan**, **Sami Palsion** ja allekirjoittaneen, ja seura perustettiin. Heti aluksi tehtiin selväksi, että seura on Suomen, ei Turun Wagner-seura. Turkulaisuuteen on myöhemmin viitannut seurasta eronnut ja Helsinkiin Oman seuransa perustanut **Ilkka Paajanen**. Käsitys Wagnerin antisemiittisyydestä loi kuitenkin varjon jo seuraa perustettaessa. Ilmeisesti

perustavassa kokouksessa referoitu Jarmo Kokkosen lehtiartostelu sai Sami Palsion eroamaan seurasta heti seuraavana päivänä. Uolevi maalasi pöytäkirjasta Palsion nimen pois ja kutsui hänen tilalleen poikansa **Risto-Matti Karrakosken**. Ja pian syytti eräs kaupunginvaltuutettu seuraa antisemiittisyydestä. Vastaperustettu yhdistys vetosi mm. siihen, ettei **Shostakovitshiaan** voida syyttää epähumanisuudesta, vaikka hän Stalinin aikalaisena sävelsikin tilaustöitä NKP:lle. Wagner ja Hitler eivät olleet aikalaisia, eikä Wagnerin suhtautuminen juutalaisiin ollut johdonmukaisesti torjuva. Lisäksi hänen huonomaineisin esseensä, Juutalaisuus musiikissa, havaitaan helposti kevyeksi pamfletiksi ja ihminen, joka ottaa sen tosissaan, edustaa naurettavaa äärimmäisyyttä. Järjestetyssä ”puhdistustilaisuudessa” puhui myös Israelin suurlähetystön kulttuurisihteeri. Hän selvitti Wagnerin asemaa Israelissa. 1990-luvulla Wagneria sai esittää instrumentaalisesti, mutta ei tekstin kanssa. Wagner ei siis ollut enää silloin täysin boikotissa Israelissa. Wagnerin, suuren eurooppalaisen, aseman palauttamiseksi Israelin orkestereiden ohjelmistossa teki paljon työtä monet Bayreuthin produktiot johtanut **Daniel Barenboim**. Vuonna 1999 Barenboim perusti rohkeasti nuorista arabialaisista ja

juutalaisista muusikoista kootun East-West Divan -orkesterin.

Seurasivat jännittävät ensimmäiset vuodet. Liittykö seuraan uusia jäseniä? Ensi alkuun Uolevi mobilisoi koulunsa oppilaita esitelmätilaisuuksiin. Vastapalvelukseksi oppilaat saivat vapaata historianlehtori Karrakosken tunneilta. Puheenjohtajalta eivät temput loppuneet. Hän kyyditsi autollaan ihmisiä konsertteihin aina Helsinkiin asti. Vapaamatkustajille vihjaistiin mahdollisuudesta liittyä Wagner-seuraan.

Seura propagoi kollektiivisesti Wagnerista kirjoittamalla Suomen kansallisoopperaan ja eri orkestereille. Kanttia vetoomuskirjeillä alkoi olla sen jälkeen kun seuraan jo kolmantena vuonna oli liittynyt yli sata jäsentä eri puolilta Suomea. Seuran kymmenvuotisjuhlan kunniaksi Turun filharmoninen orkesteri piti konsertin, jossa soitettiin pelkästään Wagneria.

Heti alkuun saatiin joukko julkkiksia puhumaan Wagnerista. Heistä merkittävin oli **Hannu Taanila**, joka ennakkopelot kumoten puhui kauniisti ja kunnioittavasti Wagnerista. **Seppo Heikinheimoa** yritettiin myös saada Turkuun puhumaan, mutta Bayreuthin katsomon kovat penkit olivat antaneet huonot kokemukset Wagnerista, ja hän jätti tulematta. Alkupään luennoitsijoista **Eero Tarasti** rohkaisi turkulaisia



Martti Parkkari (vas.) ja Uolevi Karrakoski, Suomen Wagner-seuran jäsenet numero kolme ja yksi, keskustelivat menneistä ajoista seuran 15-vuotisjuhlassa.

toteamalla, että SWS on verrattavissa vireään keskieurooppalaiseen kulttuuriaktiiviteettiin. Hauskimman alkuajan luennon piti **Leif Segerstam**. Hän sivuutti parilla maininnalla annetun aiheen ”Savonlinnan Lentävä hollantilainen” ja keskittyi esittämään arvoituksen siitä, milloin kellon viisarit ovat suorassa 180° linjassa. Tämän lisäksi hän esitteli itsestään tehtyjä piirustuksia ja valokuvia. **Eri Klas** tuli puhumaan aleatorisuudesta musiikissa. Esitys meni monelta yli ymmärryksen. **Kalevi Aho** puhui syvällisesti mutta kansanomaisesti oopperastaan Hyönteiselämää. Hänen suhteensa Wagneriin oli viileä.

Seuran arvovalta kasvoi, kun jäseneksi ja hallitukseen saatiin Wagnerin poliittisesta roolista väitellyt **Hannu Salmi**. Myös Veikko Tuohimaa ja **Raimo Lintuniemi** kokemusrikkaina kulttuuripersoonallisuuksina lisäsivät SWS:n uskottavuutta ja mielenkiintoa. Suomen säveltäjistä seuraan ovat liittyneet mm. **Erkki Salmehaara**, **Einojuhani Rautavaara** ja **Uljas Pulkkis**.

Ensimmäinen Wagneriaani-lehti oli mustavalkoinen moniste. Ihmettelin, miten saada lehteen jatkossa artikkeleita, mutta syntyi wagneriaanista suuruudenhulluutta, sillä seuraaviin lehtiin on tullut artikkeleita tulvimalla. Syntyi myös traditio, että Wagneriaani on aina kuukauden kaksi myöhässä. Siirryttiin kiiltävään paperiin ja 5-vuotisjuhlanumerossa värivalokuviiin. Yli kymmenen vuoden ajan vastaavana toimittajana uupui **Markku Lulli-Seppälä**.

Eräs kunnianhimoinen alkutaipaleen yritys oli saada Turun Tuomiokirkkoon pääsiäismusiikiksi katkelmia Parsifalista, vaihteluksi luterilaisille passioille. Yritys kaatui siihen, ettei löytynyt sovittajaa, joka olisi laatinut ylimenot ja kadenssit osien välille.

Mestarilaulajat Tukholman oopperassa oli ensimmäinen oopperamatka. Sen jälkeen Wagner-seuralaiset ovat ristiinrasteilleet ympäri Eurooppaa nimikkosäveltäjästään nauttien. Vähäisimpänä SWS:n saavutuksena ei voida pitää seuran saamia noin 20 lippua kesäiseen Bayreuthiin. Kansainväliset Wagner-seminaarit ovat vieneet mm. talousnerokkaan **Peter Häggblomin** aina Australiaan asti.

Viisivuotisjuhlissa oli komea ohjelma. Seminaariin osallistui useita merkittäviä Wagner-spesialisteja. **Janne Haapasen** kokoama orkesterin soitti *Siegfried-idyllin*. Seura oli tilannut allekirjoittaneelta sävellyksen. Syntyi wagneriaaninen yritelmiä kolmelle kitaralle. Kymmenvuotisjuhlan kunniaksi Turun filharmoninen orkesteri soitti ohjelmiston, jossa oli pelkkää Wagneria.

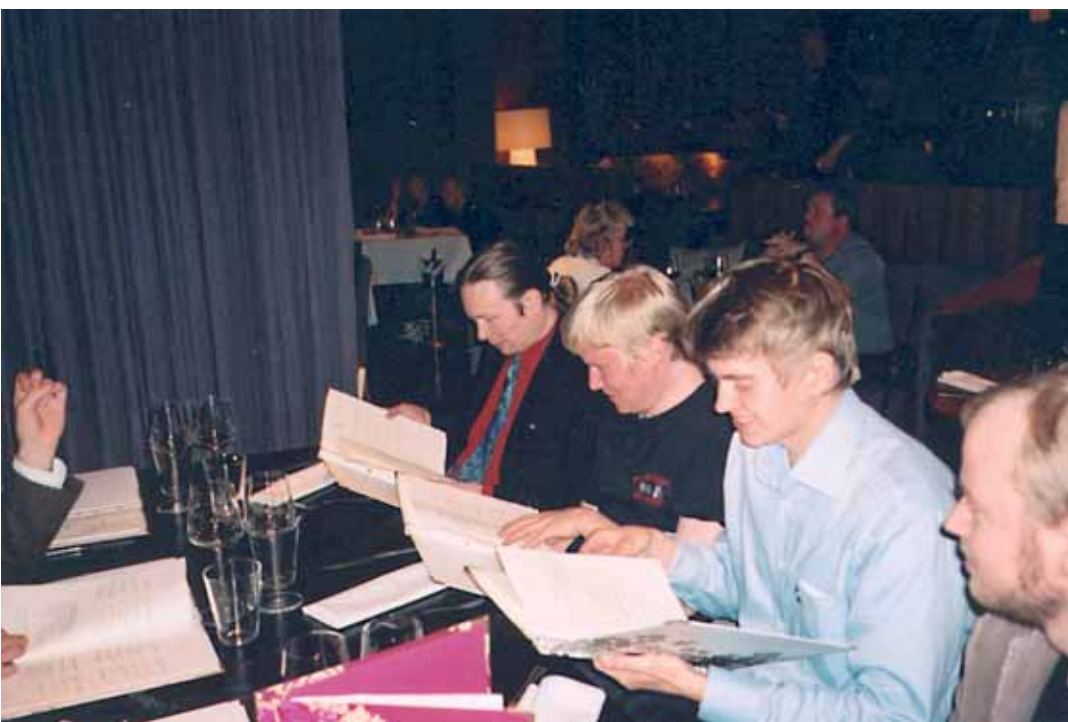
Viidennen ja kymmenennen vuoden välillä toiminta aktivoitui myös Helsingissä. Hallitukseen tuli aina osa pääkaupunkiseudulta. Helsinkiin perustettiin omat ohjelmatoimikunta Vuonna 2000 Helsingin ja Turun (lue: Peter Häggblomin) voimat yhdistäen saatiin aikaan upeasti onnistunut kansainvälinen seminaari Helsinkiin. Yli kolmeasataa seminaariin osallistunutta houkutti myös **Götz Friedrichin** Ring-ohjaus. Tämä oikeastaan on jo seuran vakiintumisaikaa. 15-vuotisen taipaleen aikana on yli 1330 ihmistä, ainakin joksikin aikaa, viipahtanut SWS:ssa.

Tämä muistelu on löyhää proustilaista assosioimista. Pöytäkirjat ja toimintakertomukset sekä viisi- ja kymmenvuotishistoriikit ovat tarkempia ja kertovat lisää monista mielenkiintoisista asioista.



Oi nuoruus, oi Wagner

Teksti: **Martti Parkkari**



Nuoret wagneriaanit **Matti Luukkainen**, **Ilkka Kosunen**, **Jukka von Boehm** ja **Tuomas Rauramaa** ravintolassa pihviä valitsemassa.

Toukokuun 27. päivänä, heti Kansallis-oopperan *Parsifal*-esityksen jälkeen, kokoontui kuusi nuorta wagneriaania Café Töölönrantaan pohtimaan osuuttaan SWS:n 15-vuotisjuhlissa Helsingissä 14. lokakuuta. **Hasse Hämäläinen**, **Jukka von Boehm**, **Wilhelm Kvist**, **Ilkka Kosunen**, **Tuomas Rauramaa** ja **Matti Luukkainen**, useimmat heistä alle kolmekymppisiä, ja pari vanhempaa, **Heli Keinonen** ja allekirjoittanut, hyväksyivät **Kupferin** ohjauksen loppuratkaisun eli Kundry jätettiin henkiin ja hän lähti Parsifalin kanssa buddhalaiselle elämän tielle. Myös analyttinen kriittisyys natsi-Saksaa ja sen harjoittamaa kulttuuripolitiikkaa kohtaan yhdisti meitä. Eivät mitään skinheadeja nämä nuoret, vaan heillä oli vankka tuntuma Wagnerin oopperoihin kierrelyään kymmenissä oopperataloissa ympäri Eurooppaa. Kiihkeä keskustelu rauhoittui, kun keskityimme meheviin pihveihin, jotka SWS:n **Uolevi Karra-****kosken** rahasto tarjosi kokouksen osanottajille. Säveltäjillä Kvistillä ja Hämäläisellä oli menoa muualle, mutta me muut painuimme iloiselle kevätkarnevalille Kallion kapakoihin. SWS:n 15-vuotisjuhliin on tiedossa mielenkiintoisia nuorten esityksiä temasta: ”Miten Wagner on kolahtanut minuun.”